

ZAKLJUČCI

Saveznog seminara medicinskih sestara Jugoslavije »Rad i obrazovanje medicinskih sestara« — Bled od 9. do 11. travnja 1981

Komisija za zaključke u sastavu:

- **Ankica Pišpek**, VMS, predsjednik komisije (Zagreb),
- **Majda Gorše**, VMS (Ljubljana),
- **Marija Miloradović**, VMS (Ljubljana),
- **Anica Gradišek**, VMS, profesor pedagogije (Ljubljana),
- **Ana Pešić**, VMS (Beograd),
- **Slavija Lalić**, VMS — profesor (Zagreb),
- **Ivanka Butorac**, VMS (Rijeka—Sušak).

1. Reforma obrazovanja kadrova u zdravstvenoj djelatnosti u Jugoslaviji nije nastupila istovremeno u svim republikama i autonomnim pokrajinama, tako da danas imamo različiti stupanj razvoja procesa reforme. U Hrvatskoj i SAP Vojvodini reforma je startala 1975 g. Nakon toga postupno i drugim republikama, dok se u SR Sloveniji reforma nalazi u stadiju pripreme, sa startom u školskoj godini 1981/82. Budući da se na reformi obrazovanja kadrova u zdravstvu radilo po republikama, bez dovoljno međusobne suradnje i koordinacije na utvrđivanju barem osnovnih stavova u pogledu sistema i programskih sadržaja obrazovanja, sada postoje u tomu znatne razlike. Te razlike se očituju ne samo u pogledu sistema obrazovanja kadrova u zdravstvu (posebno u sestrinstvu), već i u pogledu stupnjeva obrazovanja, naziva zanimanja i u opisu poslova i radnih zadataka za pojedina zanimanja u području zdravstvene njege i zaštite, dakle u svim važnim pitanja obrazovanja i rada ove profesije. Zbog navedene situacije nameće se zahtjev formiranja koordinacijskog tijela svih republika i autonomnih pokrajina na saveznom nivou, koje bi tijelo izradilo prijedlog sistema obrazovanja, a koji bi mogao imati određene varijante vodeći računa o specialnoj situaciji i potrebama ovih kadrova po republikama.

2. Na ovom Seminaru kao i na mnogim prethodnima, istaknuta je neophodnost obrazovanja medicinske sestre na visokom školskom nivou. Tako obrazovana sestra će obavljati najsloženije zadatke u području njege bolesnika, liječenja, te organiziranja zdravstvene zaštite i sestriinske službe unutar nje, kao i na obrazovanju i stručnom usavršavanju.

Programi obrazovanja odnosno obrazovni stručni sadržaji za medicinske sestre treba da budu tako koncipirani da osposobljavaju sestru ne samo za područje njege bolesnika, već i za aktivno sudjelovanje u rehabilitacijskom procesu kao i u zdravstveno-odgojnom radu sa bolesnicima i njihovim obiteljima, te samostalnom radu na čuvanju i unapređivanju zdravlja naroda i tako da sestra u svoj rad razvija teoretske i praktične sestriinske discipline.

Preporuča se da se izbjegava formiranje školskih programa za zdravstveno usmerenje tamo gdje ne postoje uvjeti za stručni rad, za teoretsku i praktičnu nastavu. Zbog toga je potrebno da se stručna udruženja medicinskih sestara aktivno uključuje u složene zadatke odgoja zdravstvenih kadrova, ravnopravno s predstavnicima obrazovanja i udruženog rada.

3. Treba izraditi plan i program pripravničkog staža i odrediti sadržaj pripravničkog ispita, jednoobrazno, a za svaki profil. Status pripravnika treba da bude izvan sistematizacije poslova i radnih zadataka zdravstvene radne organizacije u kojoj se obavlja pripravnički staž. Pripravnike vode mentori, koje za ta zadatak treba organizirano i pedagoški pripremiti. Mentori djeluju u cijelom procesu obavljanja pripravničkog staža. Zdravstvene radne organizacije u kojima se obavlja pripravnički staž dužne su

sistematizirati određeni broj radnih mjesta mentora, koje će permanentno raditi na obrazovanju i stručnom usavršavanju njihovih kadrova.

4. Zapažamo da ne postoji organizirana povezanost kurativnog i preventivnog rada u sestrinstvu. Predlažemo da se u budućnosti misli i dijeluje u smislu ovog povezivanja. Treba iskoristiti postojeća iskustva u postizavanju racionalnije i efikasnije zdravstvene zaštite u okviru izvanbolničke službe i o tomu informirati stručnu javnost u našim stručnim glasilima i drugim oblicima komunikacija.

5. Treba izraditi standarde njege, a prvenstveno minimum njege za svakog bolesnika.

URUČENJE NAGRADE 3M MEDICINSKOJ SESTRICI MARIJI JANKOVIĆ

Na početku seminara »Rad i obrazovanje medicinskih sestara« 9. aprila 1981 godine na Bledu održana je kraća svečanost, na kojoj je zastupnik firme 3M g. Werner Schwoinger uručio nagradu 3M medicinskoj sestri Mariji Janković iz Splita.

Firma 3M proizvodi artikle, koji se upotrebljavaju u medicini. Aparati, instrumenti, kao i različita pomoćna sredstva sve više se dopunjuju i razvijaju a to uslovljava takođe i stručno usavršavanje i osposobljavanje medicinskih sestara koje ih upotrebljavaju. Upravo iz tih razloga se firma 3M već pre 11 godina odlučila za dodeljivanje stipendija. Svake godine podeli tri stipendije, kojima omogućava trema medicinskim sestrama stručno usavršavanje u jednom od svetskih zdravstvenih centara. Stipendija iznosi 6.000 američkih dolara.

Za ovogodišnju stipendiju među 45 kandidata iz celog sveta kandidirala je na predlog Saveza društava medicinskih sestara Jugoslavije takođe i medicinska sestra Ma-

G. Schwoinger uručuje medicinskoj sestri Mariji Janković nagradu 3M; u pozadini Saveza društava medicinskih sestara Jugoslavije Majda Šlajmer-Japelj

rija Janković. Pošto za stipendiju nije bila izabrana to joj je firma 3M uručila za »kvalitetan rad na području nege bolesnika« nagradu koja je sastavljena od:

- 200 američkih dolara,
- časnog dokumenta o nagradi, koga su potpisali predsjednik ICN i direktor firme 3M,
- »zlatnog znaka«, koji je simbol svetilke Florence Nightingale odnosno »učenje i znanje«.

»Zlatni znak« simbolički predstavlja svetiljku Florence Nightingale, odnosno »učenje i znanje«

Sa medicinskom sestrom Marijom Janković razgovarali smo za vreme pauze u auli Festivalne dvorane na Bledu. Rekla nam je da je zaposlena na hirurškom odeljenju opšte bolnice u Splitu. Obavlja posao odgovorne medicinske sestre centralne sterilizacije, a istovremeno je apsolutna više medicinske škole u Beogradu. Zapitali smo je naravno i da li ima možda »dokumentirano« njeno radno područje. Nabrojala nam je nekoliko referata u kojima obrađuje:

- organizaciju rada centralne sterilizacije u opštoj bolnici u Splitu;
- primenu dezinfekcijskih sredstava u bolnici;
- standarde, normative i tipizaciju tekstilne opreme u opštoj bolnici u Splitu;
- standarde, tipizaciju i normative za veš u operacionoj sali i
- higijensko održavanje prostorija bolnice.

Najviše vremena i rada posvetila je organizaciji i usavršavanju sterilizacije u domaćoj bolnici. Na ovom području naročito u zadnje vreme dobili smo niz novosti i različitih tehničkih mogućnosti za sterilizaciju materijala i pomoćnih sredstava. Stručno se usavršavala već u zdravstvenim centrima u Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Varaždinu, Karlovcu i na Rijeci; upoznala se sa centralnom sterilizacijom na jednoj od londonskih klinika.

Klinički centar u Ljubljani ostao joj je u posebno lepoj uspomeni, a njegova centralna sterilizacija joj je uzor prema kome bi želela da razvije službu sterilizacije u domaćoj bolnici.

Nagrađena Marija Janković zahvalila se i tom prilikom rekla da je nagradu namenila medicinskim sestrama dalmatinske regije za razvoj sterilizacije u bolnicama, a da će »zlati znak« da »zadrži za sebe«.

Uredništvo Zdravstvenog obzornika s radošću se pridružuje čestitkama Mariji Janković za visoko priznanje — za dobro obavljenu rad!

Janez Strajnar